

Lauri Akola

SIIRIN SILMÄT

ja muita palasia

**Siirin silmät
ja muita palasia**

Lauri Akola

Siirin silmät

ja muita palasia

©2024 Lauri Akola

Kannen suunnittelu: BoD – Books on Demand

Sisuksen taitto: Lauri Akola

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-7297-3

Sisällys

7	Yhdeksänkymmentä yhdeksän
11	Peilin edessä
15	Saatanallinen palapeli
91	Hauki
103	Missä Helli?
121	Oma tahto
125	Taivahan merkit
131	Timpan kans kalassa
135	Karhunkierros
149	Vieras mies tuli taloon
157	Uutta elämää
171	Hanna ja Auvo
177	Samaa hymyä
183	Tule meille kraanavedelle
193	Sininen satanen
197	SK-lomake
203	Kansalaisrobotit

Yhdeksänkymmentä yhdeksän

Ulkona on harmaata. Pysäköintialue valuu pitkin ruutua jättäen ohuita vesivanoja jälkeensä. Kaukana alhaalla liukuvat sateenvarjot pitkin jalkakäytäviä. Niiden välissä kiirehtii vaaleita ja tummia hattuja, hiuskuontaloita, puoliksi kaljuja päitä, lapsenlentejä ja kirjavia huiveja. Melkein kaikki ovat matkalla samaan suuntaan, ylös mäkeä. Jokaisen kulkijan edestä vilahtelee kengänkärkiä. Takana lipsuvat kantapäät. Mustaan sadekaapuun verhoutunut polkupyöräilijä pujottelee lätäköiden lomitse. Autojonot puskevat läpi loskaisen kadun. Vesikaaret roiskahtelevat niiden pyöristä kauas katukiveykselle. Jarruvalot leimahtelevat punaisina. Liikenteen kohina hukkuu sateen rummutukseen ikkunapenkin peltiä vasten.

Tästä yksiöstä on kaksikymmentä yhdeksän kerrosta alasmaanpinnalle. Kymmenen kerrosta jokaiselle eletylle elämänvaiheelle. Tässä on rauhallista olla, nojata kyynärpäihinsä nenä vasten lasia ja miettiä mennyttä elämää. Näköala sinnekin päin alkaa hämärtyä. Edessä on vettä itkevä lasi ja sen takana surullinen syksy.

Aivot piirtävät kuvaa menneistä ajoista. Ne haarukoivat mitä tuli saavutetuksi ja mitä jäi saamatta. Pikkupoikana onni oli sitä, kun kiipesi tuvan suurelle kiviunille ja paneutui pitkälleen. Paksut laattakivet lämmittivät mukavasti vatsaa räsymaton läpi. Sieltä oli turvallista katsella elämänmenoa alhaalla lattialla, nähdä kuinka koiranpentu hääri emokissan ympärillä ja yritti haastaa sitä leikkimään ja kuinka kissa sähähti vihaisesti ja nappasi sitä puolitosissaan vasten kuonoa. Äiti veti leipälapiolla uunista höyryävän nisupellin ja samassa saven ja vanhojen vaatteiden haju peittyi alhaalta tulevaan pullantuoksuun. Äiti leipoi aina lauantaisin.

Ja sitten mieleen piirtyy Lapin avarat kairat.

Nattastunturin yläosa on kokonaan paljasta kalliota. Kaikkein korkeimmalle kukkulalle jääkausi on jättänyt kerrostalon kokoisia kivijärkäleitä. Ne seisovat kuin muurattuna tukevasti sijoillaan. Karvejäkälät ovat kirjoneet kivien pinnat ja piirtäneet niiden kylkiin keltaisia hieroglyfejä, joita vain tunturien henget taitavat lukea. Korkeimman kiven harjan on jääkausi muotoillut luomakunnan tähystyspaikaksi. Kelpaa siinä istuskella. Koko eteläinen Lappi on jalkojen alla kuin tarjottimella. Kaukana siintää Saariselän sininen tunturivyö. Edessä lepäävät tummat

kuusikot ja niiden takainen laaja rimpisuo. Vasemmalla taivasta kuvastelee Sompiojärven tummansininen peili. Kaukana etelässä kaartuu Pyhätunturin kaari tuskin pilvistä erottuen.

Korkealla on helppo hengittää. Sieltä on helppo katsella ja ajatella yleviä ajatuksia, omistaa kaikki mitä on nähtävissä, olla kotka kotkien joukossa.

Mutta kun löytää taskustaan sormuksen, johon on kaiverrettu Hannan nimi ja tasan vuoden vanha päiväys, sumenee silmät ja tulee itku. Lyhyt oli onni, onni joka tuhoutui yhdessä autonpeltien rytinässä.

Kului kuukausi, kaksi ja monta sen jälkeen, kunnes viimein sain itsestäni sen verran irti, että vedin naulan pois. Tapettiin jäi reikä. Vaalea suorakaide naulansijan ympärillä muistutti kipeästi, mikä siitä oli viety. Vaikka kuva ei ole enää paikoillaan, voin silti nähdä silmissäni sen jokaisen yksityiskohdan. Sinut sellaisena kuin silloin olit kun taiteilija pyysi sinut istumaan valkoiseen pinnatuoliin, kun hän asetteli sinut unelmoivaan asentoon ja siirsi vasemman nilkkasi hieman eteenpäin niin, että molemmat korkokengät tulivat näkyviin. Sitten hän pyysi kääntämään katseesi kohti avattua ikkunaa, nosti etusormesi kevyesti poskelle, korjasi hieman alas solahtanutta keltaista kiharaa ja maalasi sinulle sinistä, niin utuisen sinistä leninkiä. En kestänyt katsoa sitä kuvaa. Se toi liian kipeästi mieleen sen, mikä oli ollut elämässä kaikkein parasta.

Nyt kukaan ei voi minua nähdä, ei kuulla, ei edes muistaa. Kaksikymmentä yhdeksän kerrosta pitää siitä huolen. Toinen

vaimo kuoli jo kymmenen vuotta sitten. Hänen sydämensä ei kestänyt kaikkea sitä pettymystä, jonka välikikko Henryn kanssa aiheutti. Ei sitä, että hän, ainoa poikamme, tuhosi koko yhtiön omaisuuden ja sylki vasten silmiä syytökset nuoruutensa uhraamisesta kenttäsirkeille, raamisahoille ja lankunpäiden laske-
misille.

Nyt kaikki ystävätkin on haudattu. Martin, sotakaveri menehtyi pari vuotta sitten. Kukaan ei soita. Yhdeksänkymmentä yhdeksän vuotta on pitkä aika ihmisen elää. Onni, mikä se on? Olla olemassa, elää ja tuntea, kerätä muistoja ja unohtaa ne sitten.

Joutaisi jo pois tästä melankolian valtakunnasta.

Peilin edessä

Tässä minä töllistelen ilkosillani peilin edessä, aikuinen mies. Onneksi ei ole muita näkemässä.

Tuommoinen se on lopputulos, kun risukon keskelle syntyy ja piimällä ja potuilla kasvatetaan. Metsäläinen mikä metsäläinen. Kun on korvesta lähtenyt, niin koko ikänsä korpeen mieli. Jos ei ole pyssy olalla niin sitten onki. Jos ei jaksa kävellä niin hiihtää, jos ei hiihdä, soutaa sitten.

Silmiänsä, kun vähän siristää, niin näkee, että pää on kuin pallo. Rangasta löytyy pituutta reilut puolitoista metriä, suurin osa selkää. Sen alla lenkkuu rokokoosääret ja lattiaa vasten läp-sähtelee lättäjalat. Ympärysmittaa on kasvettu näihin asti. Vaikka kuinka on yritetty kaloreita pihistää, niin silti tuhon keskivartalon vaiheille on varastoitunut ämpärillinen läskiä.

Luonne, se on suora ja yksinkertainen kuin puhelinlanka. Henkinen kantti taitaa olla muutaman vuosikymmenen takaa, mutta riittää omiksi tarpeiksi. Ei silti kukaan ole päässyt tyhmäksi haukkumaan. Ja jos tämä älyn määrä minulle itselle riittää, niin mitäpä minä muista. Kaikki tyhmyyteen liittyvät ongelmat ulkoistan arvostelijoille itselleen.

Minkälaista lienee äitivainaja minusta toivonut. Jos jotakin erinomaista toivoi, niin tämmöisen sai. Olisi minusta toki voinut toisenlainenkin tulla. Jos olisin herroissa kasvanut ja käynyt korkeat koulut, olisin oppinut siellä kaikki herrojen elkeet ja saanut kopsakan käytöksen. Tarvittaessa olisin oppinut virittämään ylimielisen ilmeen ja tuhahtanut vaan arvostelijoille. Tämmöisen nokanvartta pitkin katseen. Herranketkuna olisi ollut mellevää seurata rahvaan touhuja. Ja varmasti olisin ruvennut harrastamaan golfia. Olisikohan sitä paljonkin parempi ihminen?

Mutta jos olisin ollut toisenlainen, niin tuskin Reeta olisi edes lähtenyt minun matkaan, saati sänkyynsä asti päästänyt. Jonkun muun se olisi valinnut. Olihan sillä jo se Eero. Kaiken aikaa se juonnatti Reetan perässä kuin opetettu porsas. Ei se ainakaan parempi mies olisi sille ollut, juoppo ja pahapäinen kännissä. Reeta taisi tehdä viisaan valinnan, kun minut otti. Saattaisiin minä kelvata vielä vieraallekin. Vaikka mitäpä sitä tuntemattomien kanssa saikkaamaan. Näin on hyvä.

Jos minä saisin tukan kasvamaan tuohon kaljuun, niin kannattaisi raakata parta pois. Näyttäisin varmaan nuorekkaamalta. Kahdeksan kiloa laihdutan. Ja rupean käymään säännöllisesti lenkillä. Noita hauiksia pitää ruveta treenaamaan. Ennen

ne olivat selvästi kiinteämmät. Alkaisikohan se ikä tosiaan tuolla lailla näkyä. Olokoon. Parempi se on tällöisenä omana itsenä, kuin jonakuna muuna. Ongelmat ne on muillakin. Saattaa olla paljon pahemmatkin.

Haitanneeko tuo, jos nyt on lompsa tilapäisesti tyhjä. Kyllä minä keksin vielä jonkin bisneksen ja lyön rahoiksi. Sitten ostetaan uusi auto ja tietysti Reetalle uudet mööpelit. Ja tämän asunnon remontoin perusteellisesti. Panetan kaikkiin huoneisiin visakoivuparketit. Katot teetän vaaleasta paneelistä, mutta saunan timpuroin itse. Pitäähän se sentään oman käden jälki talossa näkyä.

Oho, pitää riuhtaista äkkiä vaatetta päälle. Reeta tulee kohta töistä.

Saatanallinen palapeli

Kauko yritti pysyä jaloillaan. Putkimiehen syli on avara, mutta sekään ei tahtonut riittää isolle pahvilaatikon. Kaksi edellistä pakettia olivat jo kuistilla. Nyt ne kaikki piti ahtaa ulko-ovesta eteiseen, haalata yläkertaan ja viedä perällä olevaan kamariin. Samalla täytyi varoa jaloissa edestakaisin säntäilevää Urkkia. Pystykorva kun halusi välttämättä tutkia jokaisen laatikon. Homma meni ähinäksi, hikikarpaloiden pyyhkimiseksi, kiroluksi ja portaisiin kompasteluksi ennen kuin viimeinenkin laatikko lepäsi vinttikamarin lattialla. Mies ja koira katsoivat laatikoita pää kallellaan, sitten toisiaan. Homma oli hanskassa.

Pitkäksi aikaa Kauko ei malttanut jäädä paketteja ihailemaan, vaan repi lähimmän laatikon auki. Sieltä lemahti vahva painomusteen haju. Päällimmäisenä laatikossa oli mallikuva,

aapisenkokoinen näkymä kesäistä idylliä. Laatikoiden kokoon nähden kuva oli kovin pieni. Yksityiskohdatkin olivat joiltakin osin painokoneen tuhraamia ja ylimalkaisia. Ensi silmäyksellä Kauko näki kuvan etuosassa vihreää nurmikkoa ja palasen järveä. Takana nousi metsäinen mäki. Keskiosaa hallitsi valkoi-seksi maalattu talo, jonka pihalla käyskenteli ylväsryhtinen nainen. Sillä näytti olevan jotakin kädessään. Etualalla muurasi lierihattuinen mies pyöreätä rakennelmaa. Taaemmaksi oikeaan reunaan oli kuvattu vanha kivikirkko. Ylhäällä levisi laajalti valkoisten pilvimuodostelmien koristama sininen taivas ja aivan oikeassa yläkulmassa oli loistava portti, jonka päällä istui viisi valoa hohtavaa olentoa. Kolmella keskimmaisella oli kädessään tulinen soihtu. Molemmat laitimmaiset puhalsivat pasuunoistaan kirkkautta hohtavan keilan kohti korkeuksia.

Kummallinen kuva nosti Kaukon mieleen outoja aavistuksia. Siitä välittyi jonkinlainen epämääräinen sekoitus nykyaikaa ja keskiaikaisen maalauksen mystiikkaa. Hän tunsu kuinka hänen selkänahassaan alkoi kihelmöidä, kuin jokainen ihokarva pyrkisi pystyyn. Samalla nenään tunki ummehtunut kellarin ja sama suitsukkeen haju, jonka hän oli haistanut Valamon luostarissa käydessään. Ja kun kuva liikahti hänen kädessään, hahmotkin näyttivät lähtevän paikoiltaan. Teki mieli nakata koko kuva pois, mutta sitten hän ajattelin kaiken olevan vain jotakin optista harhaa. Nykyäänhän voidaan tehdä kuvia, jotka eri suunnasta katsoen näyttivät erilaisilta.

Hän nakkasi kuvan kädestään laatikon päälle, mutta se liukui lattialle ja käännähti nurin päin. Sieltä paljastui mustalla painettu teksti:

Siirin silmät ja muita palasia on kooste Lauri Akolan kirjoittamista novelleista ja muusta lyhytproosasta. Eräät niistä on julkaistu aikaisemmin jossakin muussa yhteydessä, mutta mukana on myös ennen julkaisemattomia tarinoita. Kertomukset eivät asetu jonkun yhtenäisen teeman alle, vaan siroilevat monenlaisiin elämäntilanteisiin ja tunnelmiin. Useimmille ominaista on sijoittuminen Itä-Lappilaiseen murre- ja elinympäristöön.

BoD

